

STRUČNA ANALIZA 4. MODULA PROGRAMA ZDRAVSTVENOG ODGOJA

- skraćena i objedinjena analiza -

Stručni tim udruge Glas roditelja za djecu – GROZD izradio je analizu ovogodišnjeg 4. modula programa zdravstvenog odgoja ("Spolno/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje") koji je u rujnu 2013. g. ponovo uveden u škole. Iako je sada popis preporučene literature za nastavnike izostavljen, teme programa, očekivani ishodi i razrada sadržaja u priručnicima za nastavnike gotovo su istovjetni onima od prošle školske godine 2012./13. kada je Ustavni sud ukinuo zdravstveni odgoj. Stoga vrijede slične zamjerke kao i lani:

1. BEZVRIJEDNOSNI POGLED NA SPOLNOST (MORALNI RELATIVIZAM)

- u cijelom programu ističe se važnost **osjećaja i izražavanja osjećaja** ("kako se osjećam?"), dakle trenutni subjektivni kriterij kao jedini i najvažniji za donošenje odluka, dok se potpuno zanemaruje promišljanje o objektivnim moralnim/etičkim kriterijima tj. vrijednostima ("je li nešto dobro?")
- izostaje promišljanje o **smislu i značenju** svakog spolnog ponašanja iz svih aspekata osobe i njene spolnosti, ne govori se o cjelovitoj zrelosti osobe
- tretiranjem emocija kao jedinog kriterija za odlučivanje, ovaj program odgaja djecu za **etički/moralni relativizam** u kojem je svako ponašanje jednako dobro i jednako vrijedno, što u konačnici uvijek rezultira osobnim traumama i poražavajućim javnozdravstvenim podacima (primjerice u Velikoj Britaniji u kojoj je moralni relativizam uzeo maha, postotak maloljetničkih trudnoća i spolno prenosivih bolesti je višestruko veći nego u Hrvatskoj)
- ignoriranje i negiranje općeljudskih vrijednosti vezanih uz spolnost pokazuje da ovaj program nije samo nedostatan već je i **suštinski pogrešan**.

2. TEHNICISTIČKI (KONTRACEPCIJSKI) PRISTUP

- budući da promovira ponašanje po kriteriju "što mi se sviđa", pri čemu se ne vodi briga o svim mogućim posljedicama takvog ponašanja, program nekritički **promovira kontracepciju** u nastojanju da barem djelomično smanji posljedice
- kroz veliki dio programa (8. r. OŠ i 1, 2. i 3. r. SŠ) sustavno se promovira korištenje **prezervativa**, za koji se tvrdi kako mu je "pouzdanost vrlo visoka", no nigdje se **ne navode podaci o njegovoj sigurnosti** – podatak od 80% koji se prošle godine nalazio u programu sada je maknut (vjerojatno jer je bilo očito da je sigurnost zapravo jako niska); mladima se tako daje lažna sigurnost i zavarava ih se!
- pojam "**odgovornog spolnog ponašanja**" poistovjećuje se s korištenjem "zaštite" tj. izbjegavanjem tjelesnih posljedica spolnih odnosa, dok se o odgovornosti za ostale posljedice (psihičke, društvene, duhovne) uopće ne govori, kao niti što znači odgovornost ako "zaštita" zakaže (npr. dođe do začeca djeteta)
- razlozi za odgađanje spolnih odnosa (apstinenciju) ograničavaju se na fizičke posljedice, i nije predviđeno govoriti o vrijednosti same spolnosti i cjelovitog odnosa kao **dubljem motivu apstinencije**
- u svijetu se pokazalo da su ovakvi, tzv. **kontracepcijski programi promašeni** i da ne donose dobre rezultate (*Green E.C.(2005) The one success story is now threatened by U.S. aid bureaucrats, The Weekly Standard, 10*), te da prednost treba dati preventivnim, odgojnim programima (*Genius S. J., Genius S. K.(2004) Managing the sexually transmitted pandemic: A time for reevaluation, American Journal of Obstetrics and Gynecology, 191, 1103-1112*).
- iza očiglednog promoviranja kontracepcije u programu stoji **interes farmaceutske industrije** i s njima povezanih interesnih skupina koje žele od današnje djece i mladih stvoriti korisnike svojih proizvoda, a ne stoji želja da se uvede program koji će dati najbolje rezultate.

3. OMALOVAŽAVANJE BRAKA I OBITELJI

- iako MZOS tvrdi da ovaj program odgaja mlade za cijeli život, uopće ih životno ne osposobljava za ostvarivanje trajnog i vjernog ljubavnog zajedništva koja će biti idealno mjesto za rađanje i odgoj djece, već naprotiv, **potpuno zanemaruje važnost braka i obitelji** te važnost pripreme za njih:
- u 7. r. OŠ, među asocijacijama vezanima uz spolnost kojih bi se učenici mogli sjetiti nisu predviđeni obitelj, brak, djeca, ali su zato opširnije obrazloženi pojmovi poput homoseksualnosti, pedofilije i incesta
- u 3. r. SŠ navodi se besmislica da "ideja o ljubavi dviju osoba kao temeljnom razlogu za brak snaži tek od 18. stoljeća"!

- izjednačeni su svi "tipovi obitelji", čak i "istospolni brak" koji u Hrvatskoj ne postoji
- brak žene i muškarca koji imaju djecu nazvan je "tradicionalnim" i nije istaknuto išta što bi pozitivno i motivirajuće djelovalo na mlade od kojih će većina jednog dana ući u brak i iskreno ga želi u budućnosti
- nesretne i negativne promjene vezane uz brak (rastava, jednoroditeljske obitelji i sl.) opisane su kao "suvremene" pojave
- ni u kom obliku nije naglašena ljepota i vrijednost potpuno **predanog i trajnog odnosa**, ne govori se o ljubavi i vjernosti kao temelju takvog odnosa
- stvaranje **novog života** sustavno se ili prešućuje ili spominje u negativnom kontekstu – kao nepoželjna posljedica i smetnja (koju treba ili spriječiti kontracepcijom ili ukloniti pobačajem); riječ "trudnoća" gotovo uvijek dolazi uz pridjev "neželjena".

4. NETOČNI I NEPOTPUNI MEDICINSKI PODACI

- iako MZOS tvrdi da program isključivo posreduje neutralne stručne činjenice, one čine **vrlo mali dio programa**, te među njima ima mnogo netočnih i nepotpunih podataka:
- za **prezervativ** se kaže da ima "vrlo visoku pouzdanost" i prešućuje se da mu je sigurnost samo 80%
- netočno se tvrdi da prijenos **infekcije HPV-om** prezervativ "ne sprječava u potpunosti" – točno je da je **gotovo uopće** ne sprječava
- bez znanja i pristanka roditelja djeci se reklamira **cjepivo protiv HPV-a**, pri čemu se nigdje ne navode znanstvene reference o učinkovitosti i nuspojavama tog cjepiva
- **prirodne metode** svrstane su među kontracepcijske metode, te se netočnim tvrdnjama da su one primjenjive "samo kod pravilnih ciklusa", da "nisu jednostavne", te da im "pouzdanost nije visoka" očituje potpuno **neznanje autora programa** o suvremenim prirodnim metodama planiranja obitelji (od kojih npr. Billingsova ovulacijska metoda prema SZO ima pouzdanost preko 97%)
- za **kontracepcijske pilule** se ne navodi da one mogu imati abortivno djelovanje, niti se spominju mogući štetni učinci pilule na plodnost i zdravlje žene
- mimo znanja i pristanka roditelja, učenicima se reklamira **pilula za dan poslije**, nazivajući je "hormonskom terapijom" nakon "neopreznog spolnog odnosa"; ne navodi se mogućnost abortivnog djelovanja, niti da one zbog visokih doza hormona predstavljaju veliku opasnost za zdravlje djevojaka
- danas, kada je znanost nedvojbeno dokazala da **život počinje začecem** (v. stav *Etičkog povjerenstva Klinike za ženske bolesti i porode u Petrovoj u Zagrebu iz listopada 2009.g.*), u programu se ta znanstvena činjenica naziva "religijskim" stajalištem, i prepušta svakom pojedincu da svojevrijedno odredi u kojem "trenutku tijekom trudnoće" počinje život!

5. IZOSTAVLJANJE NAJVAŽNIJIH TEMA

- izbjegavaju se **mnoge važne teme o spolnosti** koje bi trebale biti dio 4. modula, primjerice: sve sastavnice i cjelovita zrelost osobe, znanje o plodnosti žene i muškarca, njihove različite seksualne reakcije, smisao veze/hodanja, spolni odnos kao dio trajnog i vjernog odnosa u ljubavi, značenje braka, zloupotreba spolnosti izvan tog cjelovitog konteksta, pozitivni odnos prema novom životu, obitelj kao najbolje mjesto za rođenje i odgoj djeteta, stručne i potpune informacije o kontracepciji i spolno prenosivim bolestima itd.
- izbjegavanjem važnih tema mladi ljudi se ostavljaju u neznanju ili poluznanju, te se oslobađa prostor manipulaciji, ideologiji i "pranju mozga".

6. PEDAGOŠKA NEUTEMELJENOST I NEPRILAGOĐENOST DOBI

- ne postoje **jasno definirani odgojni ciljevi programa**, niti vođenje učenika prema cjelovitim znanjima, idealima i uzorima u skladu s tim ciljevima
- škola i roditelji kao odgojni čimbenici u ovom slučaju **nisu usklađeni** u odgojnim ciljevima koje nastoje ostvariti, već su u raskoraku
- neke teme i način na koji se obrađuju su **neprikladne dobi i pedagoški su neprihvatljive:**
- **tema prihvatljivih i neprihvatljivih tjelesnih dodira** (3. r. OŠ) – izvorno nije niti namijenjena djeci od 9 godina; nešto što je samo po sebi bolesno i kriminalno ponašanje stavlja se kao prva tema koju djeca u školi uče o spolnosti, što predstavlja ulazak u dječju intimu i njihovo izlaganje seksualnim sadržajima, opterećuje djecu i njihove odnose s najbližima (roditeljima)
- **masturbacija** (5. r. OŠ) – nekritički se sugerira svjetonazorski stav o njejoj potpunoj prihvatljivosti kao "sastavnog dijela ljudske spolnosti"; nametanjem tog stava zloupotrebljava se autoritet liječnika koji ga treba prenijeti učenicima; ne uvažavaju se interesne i razvojne razlike djece ovog uzrasta

- **homoseksualnost** (7. r. OŠ i 3. r. SŠ) – prikazana je pristrano, nepotpuno i neznanstveno; zloupotrebljava se nesigurnost i neizgrađenost spolnog identiteta djece i mladih ove dobi
- **vježbanje uloga sa spolnim odnosima s različitim partnerima** (1. r. SŠ) – zahtijeva od djece uživljavanje u intimne situacije u kojima ona možda niti žele niti planiraju biti
- **nasilje u vezama** (2. r. SŠ) – umjesto da se mlade osposobljava i pozitivno motivira za kvalitetnu vezu, većina sadržaja za 2. r. SŠ posvećena je "spolnom i rodnom" nasilju u adolescentskim vezama
- **pornografija** (1. r. SŠ) – iako je prebačena iz 6. r. OŠ u 1. r. SŠ, podrazumijeva se da se mladi susreću s njom; ne pomaže im se kako da je izbjegnu, dapače joj se kroz afirmativni stav prema masturbaciji "utire put"; predviđena detaljna analiza pornografije mogla bi više pobuditi zanimanje nego odvratanje od nje.

7. RODNA IDEOLOGIJA

- propagira se neznanstvena i za psihološki razvoj djece opasna rodna ideologija koja tvrdi da se muškarci i žene razlikuju samo po biološkim karakteristikama ("spolu"), dok su im sve ostale razlike **društveno nametnute** i nazivaju se "rod", te ih treba **ukinuti**:
- npr. učenici 4. r. OŠ trebaju se uživljavati u **zamijenjene "rodne uloge"** u obitelji (baka se mijenja s djedom, mama s tatom...), djevojčice se trebaju zamišljati kao "automehaničarke", a dječaci kao "cvjećari"
- umjesto da program prenosi poruku da su ženski i muški spol **jednako vrijedni** bez obzira na njihovu različitost i da se djecu tako odgaja za ustavnu vrednotu ravnopravnosti spolova, u programu se kao istoznačnica nameće "rodna ravnopravnost" temeljena na rodnoj ideologiji
- u 6. r. OŠ učenike se uvjerava u nužnost brisanja razlika među spolovima preko primjera iskorištavanja žena u Saudijskoj Arabiji (?!), a u 2. r. SŠ zbog "rodnog nasilja" u vezama
- rodna ideologija je **suprotna znanstvenim spoznajama** s područja antropologije, psihologije, pedagogije itd. te je u svijetu već raskrinkana kao neznanstvena (npr. zatvaranje Rodnog instituta u Norveškoj 2011. g.)
- rodna ideologija negira pozitivnu ulogu poistovjećivanja s vlastitim spolom, nužno potrebnu za zdrav i uravnotežen razvoj mlade osobe.

8. HOMOSEKSUALNA PROPAGANDA I PROTUZDRAVSTVENO DJELOVANJE

- promovira se **LGBT pokret** (u 7. r. OŠ i u 3. r. SŠ), teme homoseksualnosti i diskriminacije "spolnih i rodnih manjina" predstavljaju se tendenciozno, retorikom LGBT aktivizma u kojoj je nemoguća bilo kakva argumentirana znanstvena rasprava
- radi se namjerna **pojmovna zbrka** između homoseksualne orijentacije i ponašanja, te se svaki kritički osvrt na homoseksualno ponašanje automatski proglašava diskriminacijom (homofobijom)
- suprotno nazivu "zdravstveni odgoj", program djeluje **protiv zdravlja djece**, jer im se promovira homoseksualno ponašanje i ne upozorava ih se na rizike takvog ponašanja u smislu širenja spolno prenosivih bolesti i zastupljenosti ostalih zdravstvenih i psihičkih problema

9. SEKSOLOGIJA KAO "ZNANSTVENI" TEMELJ

- "seksologija" je utemeljena u Americi na zloglasnim istraživanjima Alfreda Kinsey-a, sa svim vrstama spolnih odnosa, uključujući i one sa vrlo malom djecom
- jedan od ključnih autora 4. modula, stipendist je Kinsey instituta i suradnik promicatelja pedofilije u svijetu
- u 3. r. SŠ učenici trebaju usvojiti tzv. "**seksualna prava**" svjetskog Kongresa seksologa, koja uopće nisu odobrena od Svjetske zdravstvene organizacije, i to zbog njihove "neprihvatljivosti u nekim kulturama i vjerskim zajednicama", a u ovom programu se ona nameću svima!
- u svjetskim seksološkim krugovima spomenuta seksualna prava predstavljaju podlogu za "znanstveno" opravdanje svih seksualnih poremećaja, uključujući **pornografiju i pedofiliju**
- u 3. r. OŠ u temi **tjelesnih dodira** djeci se sugerira da su prihvatljivi dodiri oni koji su im ugodni – zanimljivo je da je upravo upućivanje djece da od najranije dobi odlučuju o prihvatljivosti tjelesnih dodira polazišna tema u promicanju pedofilije!

ZAKLJUČAK:

Iz svega je očito da se u programu 4. modula dala prednost ideologiji, a ne stručnosti, te da se njime želi djecu i mlade (pre)odgajati za svjetonazor koji je suprotan odgojnim vrijednostima većine roditelja u Hrvatskoj.